

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Kateřiny Šimáčkové (soudkyně zpravodajky), soudců Tomáše Lichovníka a Davida Uhlíře o ústavní stížnosti stěžovatele **M. F.**, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Šelderem, advokátem, se sídlem Thámova 4, Praha 8, proti rozsudku Okresního soudu v Benešově ze dne 5. 4. 2013 č. j. 8 C 13/2013-48, rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2015 č. j. 23 Co 34/2015-176 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2016 č. j. 25 Cdo 5659/2015-224, za účasti Okresního soudu v Benešově, Krajského soudu v Praze a Nejvyššího soudu jako účastníků řízení a ČEZ Distribuce a.s., zastoupené doc. JUDr. Mgr. Janou Tlapák Navrátilovou, Ph.D, advokátkou, se sídlem Prvního pluku 7, Praha 8, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

- I. Rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 5. 4. 2013 č. j. 8 C 13/2013-48, rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2015 č. j. 23 Co 34/2015-176 a usnesením Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2016 č. j. 25 Cdo 5659/2015-224 bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Tato rozhodnutí se proto ruší.**

Odůvodnění:

1. Ústavní stížností stěžovatel napadl v záhlaví uvedená rozhodnutí a navrhl jejich zrušení pro rozpor se svým ústavně zaručeným právem na spravedlivý proces. Přitom odkázal na čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 a čl. 13 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

I. Předchozí průběh řízení

2. ČEZ Distribuce a.s. (dále také jen „žalobkyně“) podala u Obvodního soudu pro Prahu 4 proti stěžovateli dne 7. 10. 2011 žalobu o zaplacení 197 090 Kč s příslušenstvím jako náhradu škody za neoprávněně odebranou elektřinu v období od 10. 4. 2010 do 9. 9. 2010. Uvedená částka byla vypočtena podle vyhlášky č. 51/2006 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě (dále jen „vyhláška č. 51/2006 Sb.“). Jako bydliště stěžovatele žalobkyně uvedla adresu P., Praha.

3. Dne 22. 11. 2011 Obvodní soud pro Prahu 4 (dále také jen „obvodní soud“) vydal usnesení, kterým stěžovatele vyzval, aby se ve lhůtě 30 dnů písemně vyjádřil k žalobě. Zároveň jej poučil, že jestliže se bez vážného důvodu ve stanovené lhůtě k žalobě nevyjádří, bude mít soud za to, že nárok uznává a rozhodne podle § 153a odst. 3 občanského soudního řádu rozsudkem pro uznání. Toto usnesení soud zaslal na adresu Sluneční nám. 13, Praha 5, která byla tehdy platnou adresou trvalého pobytu stěžovatele, jak soud zjistil výpisem z technologického centra. Na adrese sídlí Úřad městské části Praha 13. Písemnost se však soudu vrátila jako nevyzvednutá. Dne 9. 2. 2012 obvodní soud zjistil doručovací adresu stěžovatele (v okrese Benešov), na kterou mu znovu zaslal toto usnesení. Podle doručky, která je součástí spisu, si stěžovatel tuto zásilku převzal osobně dne 24. 2. 2012.

4. V mezidobí dne 31. 1. 2012 obvodní soud stěžovateli na adresu Sluneční nám. 13, Praha 5 zaslal předvolání k jednání na 19. 3. 2012. I tato zásilka se soudu vrátila nevyzvednutá.

5. Dne 5. 3. 2012 obvodní soud odeslal stěžovateli poštou na doručovací adresu a zároveň i datovou zprávou vyrozumění o nekonání jednání nařízeného na 19. 3. 2012 na žádost žalobkyně. Vyrozumění zároveň obsahovalo informaci, že k nově nařízenému jednání bude stěžovatel předvolán. Zásilka byla stěžovateli vložena do domovní schránky dne 7. 3. 2012. Zároveň doručení do datové schránky bylo úspěšné, neboť stěžovatel se dne 6. 3. 2012 do své datové schránky přihlásil. Existenci datové schránky stěžovatele soud zjistil provedením kontroly datové schránky dne 5. 3. 2012. Předchozí takové kontroly dne 24. 11. 2011, 30. 1. 2012 a 9. 2. 2012 byly u stěžovatele negativní.

6. Dne 7. 6. 2012 bylo stěžovateli do datové schránky úspěšně doručeno předvolání k jednání na den 3. 10. 2012. Dne 2. 10. 2012 stěžovatel zaslal Obvodnímu soudu pro Prahu 4 omluvu z jednání a zároveň namítl jeho místní nepříslušnost. Uvedl, že místně příslušným je Obvodní soud pro Prahu 5, neboť ulice P., která je jako jeho adresa uvedena v žalobě, je na Praze 5.

7. Obvodní soud pro Prahu 4 jednání dne 3. 10. 2012 odročil na neurčito a žalobkyni vyzval ke správnému označení žalovaného. Výzvě žalobkyně vyhověla dopisem ze dne 8. 10. 2012 a stěžovatele označila trvalým pobytem Sluneční nám. 13, Praha 5 a doručovací adresou.

8. Usnesením ze dne 22. 11. 2012 Obvodní soud pro Prahu 4 vyslovil svou místní nepříslušnost a věc postoupil Okresnímu soudu v Benešově (dále jen „okresní soud“). Rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno prostřednictvím datové schránky dne 3. 1. 2013.

9. Dne 5. 4. 2013 okresní soud veřejně vyhlásil napadený rozsudek bez nařízení jednání. Podle rozsudku byl stěžovatel rozhodnutím Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 11. 2011 vyzván dle § 114b občanského soudního řádu, aby se ve lhůtě 30 dnů vyjádřil k žalobě. Usnesení bylo stěžovateli doručeno do vlastních rukou dne 24. 2. 2012. Stěžovatel se ve stanovené lhůtě k žalobě nevyjádřil. Podle okresního soudu jsou tedy splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání dle § 153a odst. 1 a 3 občanského soudního řádu, neboť soud má za to, že stěžovatel nárok v žalobě uznal podle § 114b odst. 5 občanského soudního řádu. Okresní soud dodal, že podle judikatury Nejvyššího soudu je platná i kvalifikovaná výzva podle § 114b občanského soudního řádu vydaná místně nepříslušným soudem.

10. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel odvolání, ve kterém mimo jiné namítal, že mu kvalifikovaná výzva nebyla řádně doručena a že byla vydána místně nepříslušným soudem. V doplnění odvolání ze dne 19. 9. 2014 také poukázal na skutečnost, že v trestním řízení proti němu bylo zjištěno, že skutečná jím způsobená škoda žalobkyni je nižší než 5 000 Kč.

11. Krajský soud v Praze napadeným rozsudkem rozhodnutí okresního soudu v meritu věci potvrdil, neboť se ztotožnil s argumentací okresního soudu. Krajský soud neuvěřil námitce stěžovatele, že podpis na doručence ze dne 24. 2. 2012 není jeho, neboť stěžovatel ani sám netvrdí, že o jeho podpis nejde, pouze to nepotvrdil a navíc ve spise je dalších pět vlastnoručních podpisů stěžovatele, které se již pouhým pohledem shodují s podpisem na předmětné doručence. Tvrzením stěžovatele, že skutečná jím způsobená škoda byla nižší než 5 000 Kč, se krajský soud nezabýval.

12. Nejvyšší soud napadeným usnesením dovolání stěžovatele odmítl. Podle Nejvyššího soudu jestliže marně uplyne lhůta pro vyjádření stanovená v usnesení podle § 114b občanského soudního řádu, nastává fikce, že žalovaný nárok, který byl proti němu uplatněn, zcela uznává. Na základě této fikce uznání nároku soud rozhodne (musí rozhodnout) v neprospěch žalovaného rozsudkem pro uznání, neboť účinky fikce, jestliže opravdu nastala, za řízení nelze vyvrátit a nezanikají ani uplynutím času. Žádné zákonné ustanovení totiž nepřipouští důkaz opaku, tedy prokázání toho, že k uznání nároku žalovaným ve skutečnosti nedošlo. Nemá proto opodstatnění názor stěžovatele, že nařízením jednání kvalifikovaná výzva (fikce uznání nároku) pozbývá účinků.

13. K argumentaci stěžovatele rozhodnutím soudu v trestním řízení Nejvyšší soud uvedl, že soud je ve smyslu § 135 odst. 1 občanského soudního řádu v občanském soudním řízení vázán toliko výrokem trestního rozsudku o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, není ovšem vázán zprošťujícím rozsudkem či jeho odůvodněním. Trestní a civilní soudní řízení mají odlišný účel a každé z nich se řídí odlišnými zásadami. Zatímco v trestním řízení je třeba k odsouzení, aby zástupce obžaloby prokázal všechny znaky skutkové podstaty trestného činu - platí zásada in dubio pro reo (v pochybnostech ve prospěch obviněného), v občanském soudním řízení provádí soud (zásadně k návrhu účastníků) vlastní dokazování, jež je oprávněn mimo rámec výše vymezené vázanosti trestním rozsudkem hodnotit nezávisle na výsledcích trestního řízení. Ani v projednávaném případě tedy nebyl civilní soud vázán výsledky trestního řízení, pokud v něm nebyl vydán odsuzující rozsudek.

14. V paralelně probíhajícím trestním řízení vedeném proti stěžovateli pro přečin krádeže elektrické energie Okresní soud v Benešově usnesením ze dne 26. 6. 2013 č. j. 2 T 49/2012-403 pravomocně rozhodl, že věc se postupuje do správního řízení k jejímu posouzení coby možného přestupku proti majetku. Na základě znaleckého posudku soud rozhodl, že výše škody, kterou stěžovatel způsobil společnosti ČEZ Distribuce a.s., se pohybovala v intervalu od 2 580 Kč do 4 484 Kč a nedosáhla tak výše 5 000 Kč, což je nutný znak skutkové podstaty krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

II. Argumentace stran

15. Stěžovatel v ústavní stížnosti namítá, že nebyly splněny podmínky vydání rozsudku pro uznání. Za prvé, řádně neobdržel kvalifikovanou výzvu, neboť od 12. 2.

2012 měl zřízenou datovou schránku a mělo mu být doručováno do ní. Za druhé, okamžikem nařízení jednání se případná kvalifikovaná výzva stala irelevantní. Stěžovatel také namítá, že rozsudek okresního soudu je nespravedlivý, neboť mu ukládá zaplatit na náhradě škody 197 000 Kč, i když reálná škoda zjištěná v trestním řízení byla nižší než 5 000 Kč.

16. Okresní soud v Benešově a Krajský soud v Praze ve svých vyjádřeních k ústavní stížnosti pouze poukázaly na odůvodnění svých rozhodnutí. Krajský soud uvedl, že se domnívá, že k porušení základních práv stěžovatele nedošlo. Obdobně Nejvyšší soud navrhl ústavní stížnost odmítnout, neboť k porušení základních práv stěžovatele nedošlo.

17. Vedlejší účastník, ČEZ Distribuce a.s., navrhl ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou odmítnout. Podle něj napadená rozhodnutí jsou zcela v souladu s ustálenou judikaturou praxí a neporušila žádná základní práva stěžovatele. Stěžovateli byla řádně doručena kvalifikovaná výzva a on se v dané lhůtě k žalobě nevyjádřil. Byly tedy splněny podmínky pro vynesení rozsudku pro uznání. Vzhledem k tomu, že byl vydán rozsudek pro uznání, soudy nijak nehodnotily meritum věci, a proto námitky stěžovatele ohledně výše škody jsou irelevantní. Navíc výše škody byla stanovena v souladu s právními předpisy, tedy podle vyhlášky č. 51/2006 Sb. Skutečnou výši škody nebylo možno stanovit, a to i z důvodu absence spolupráce stěžovatele, který odmítl provést zadokumentování spotřebičů napojených na neoprávněný odběr.

III. Hodnocení Ústavního soudu

18. Ústavní soud úvodem podotýká, že nemínil zpochybňovat skutkový závěr obecných soudů, že stěžovatel si dne 24. 2. 2012 osobně převzal zásilku s kvalifikovanou výzvou podle § 114b občanského soudního řádu. Zjišťování skutkových okolností je úkolem obecných soudů a Ústavní soud by mohl zasáhnout, pouze pokud by shledal extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a skutkovými závěry z nich vyvozenými [viz např. nálezný sp. zn. I. ÚS 84/09 ze dne 17. 8. 2009 (N 184/54 SbNU 287)]. Taková situace však podle Ústavního soudu v tomto případě nenastala. Krajský soud v napadeném rozsudku přesvědčivě vysvětlil, jak k tomuto svému skutkovému závěru dospěl.

19. Zároveň nelze ani přisvědčit námitce stěžovatele, že mu kvalifikovaná výzva nebyla platně doručena, pokud mu nebyla doručena do datové schránky. Jednak podle údajů ve spise byla zásilka s výzvou vypravena dne 9. 2. 2012, tedy v době, kdy stěžovatel ještě datovou schránku neměl. Jednak podle občanského soudního řádu zásilka zasláná adresátovi poštou je účinně doručena, i pokud adresát má datovou schránku, avšak poštovní zásilku si fyzicky přebere a má tedy možnost se s ní seznámit (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2425/2011 ze dne 27. 3. 2013; Ústavní soud nedospěl zatím v případech, které přezkoumával, k protiústavnosti tohoto výkladu – viz např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 3807/11 ze dne 28. 2. 2012).

20. Ústavní soud tedy vychází z toho, že kvalifikovaná výzva byla stěžovateli řádně doručena a není ani pochyb o tom, že se ve stanovené lhůtě třiceti dnů k žalobě nevyjádřil. Podle § 114b odst. 5 občanského soudního řádu jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na kvalifikovanou výzvu soudu podle § 114b odst. 1 občanského soudního řádu včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává. Zároveň podle § 153a odst. 3 občanského soudního řádu soud rozhodne rozsudkem pro uznání také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou

uplatňován, uznal (§ 114b odst. 5 občanského soudního řádu). Ústavní soud se již opakovaně zabýval možností vydávat rozsudek pro uznání v případě aplikace fikce uznání. Principy z této judikatury lze shrnout následovně.

A. Obecné principy

21. Plénum Ústavního soudu již posuzovalo ústavní konformitu institutu rozsudku pro uznání založeném na fikci uznání v § 153a odst. 3 občanského soudního řádu, neboť byly pochybnosti, zda není v rozporu s právem na spravedlivý proces. Ústavní soud shledal, že tento institut sleduje legitimní cíl, kterým je projednání věci bez zbytečných průtahů a obecně není v rozporu s ústavním pořádkem, protože zákonná ustanovení umožňují ústavně souladný výklad. Při posuzování splnění podmínek pro vydání rozsudku pro uznání je však nutno postupovat velmi uvážlivě, aby nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces žalovaného jen pro jeho nezkušenost či neschopnost zajistit si právní pomoc. Hlavním důvodem prohry žalovaného je jeho pasivita [nález sp. zn. Pl. ÚS 13/15 ze dne 31. 5. 2016 (211/2016 Sb.)]. V řadě nálezů však Ústavní soud došel k závěru, že takto obecné soudy nepostupovaly a vydáním rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 občanského soudního řádu došlo k porušení práva na spravedlivý proces [viz např. nález sp. zn. IV. ÚS 2503/13 ze dne 1. 4. 2014 (N 49/73 SbNU 29); nález sp. zn. IV. ÚS 544/05 ze dne 17. 10. 2006 (N 189/43 SbNU 159); a nálezy citované níže].

22. Použití fikce uznání je významným zásahem do procesního postavení účastníka řízení, jehož důsledkem je nezvratné odepření meritorního přezkumu věci. Obecný soud je povinen citlivě zacházet s fikcí uznání nároku a „kontumačním rozsudkem pro uznání“, musí zejména pečlivě vážit, zda je přes splnění formálních procesních podmínek vydání rozsudku pro uznání namístě, a zda ostatní okolnosti nenasvědčují tomu, že se o procesní obstrukce ani celkovou pasivitu žalovaného nejedná. V případech, kdy je z chování žalovaného zřejmé, že s žalobou nesouhlasí a hodlá se jí bránit, stává se mechanická aplikace § 153a odst. 3 občanského soudního řádu neslučitelná se zásadami, na nichž stojí občanský soudní řád, a tím i právem na spravedlivý proces (nález sp. zn. IV. ÚS 842/16 ze dne 19. 7. 2016, bod 8).

23. Fikce uznání je vyhrazena pro případy lhotejné či obstrukční pasivity žalovaného, jejíž akceptace by byla z pohledu žalobce nespravedlivou, a proto může mít onen přísný důsledek v podobě předstírání, že žalovaný nárok žalobce uznal. Obecná zásada audiatur et altera pars jako výraz kontradiktorního řízení je vnímána též jako povinnost soudu vytvořit prostor zaručující účastníku řízení možnost účinně uplatňovat námítky a argumenty, které jsou způsobilé ovlivnit rozhodování soudu a s nimiž se soud musí v rozhodnutí vypořádat. K fikci uznání je tedy nutno přistupovat jako k nástroji výjimečnému, jehož použití je ospravedlněno jen v případech skutečně nesporných, přičemž podmínky jeho použití musí být interpretovány nikoli extenzivně, ale restriktivně. Nepřípadná a nespravedlivá aplikace § 114b odst. 5 občanského soudního řádu vede k porušení práva žalovaného být slyšen a vyjádřit se k věci dle čl. 38 odst. 2 Listiny, jakož i k porušení jeho práva na spravedlivý proces obecně, ba dokonce k odepření spravedlnosti (porušení práva na přístup k soudu) dle čl. 36 odst. 1 Listiny (nález sp. zn. I. ÚS 1024/15 ze dne 1. 8. 2016, bod 26; nález sp. zn. IV. ÚS 1252/16 ze dne 6. 9. 2016, bod 12; nález sp. zn. I. ÚS 3263/13 ze dne 12. 9. 2016, bod 23).

24. Při aplikaci ustanovení § 114b občanského soudního řádu musí soud také vždy pečlivě zvážit, zda žaloba poskytuje dostatečný základ pro vydání rozsudku pro uznání za situace, že se žalovaný na kvalifikovanou výzvu řádně a včas nevyjádří. Na žalobu je tedy v případě, že soud zvažuje využití kvalifikované výzvy, nutné klást zvýšené nároky a požadovat, aby obsahovala všechny právně významné skutečnosti. V opačném případě

vzniklá situace brání aplikaci kvalifikované výzvy a nejsou tak ani splněny podmínky pro případné vydání rozsudku pro uznání. Slovy § 114b občanského soudního řádu kvalifikovanou výzvu s případným důsledkem v podobě rozsudku pro uznání je přípustné použít, jestliže to vyžaduje, resp. umožňuje povaha věci a okolnosti konkrétního případu (nález sp. zn. I. ÚS 1261/15 ze dne 13. 10. 2016, body 10 a 16).

B. Aplikace těchto principů na nyní projednávaný případ

25. Pro posouzení případu stěžovatele je podstatný časový sled událostí. Stěžovatel převzal dne 24. 2. 2012 kvalifikovanou výzvu, ve které byl poučen, že se musí k žalobě vyjádřit do 30 dnů, tedy do 26. 3. 2012 (25. 3. 2012 připadlo na neděli). Zároveň však 6. 3. 2012 převzal vyrozumění, ze kterého zjistil, že na 19. 3. 2012 bylo nařízeno jednání, které však bylo na žádost žalobkyně zrušeno, a že bude předvolán k nově nařízenému datu jednání. Stěžovatel jako právní laik tak mohl předpokládat, že pokud bylo a bude nařízeno jednání, bude se moci k obsahu žaloby vyjádřit ústně. Podle Ústavního soudu takový předpoklad není nerozumný a nelze považovat za obstrukci stěžovatele a dovozovat jeho pasivitu, pokud se rozhodl místo písemného vyjádření k žalobě se k ní vyjádřit ústně, pokud mu soud jasně sdělil, že ve věci bude nařízeno jednání.

26. Z časového sledu událostí lze také dovodit, že obvodní soud původně nařídil ve věci jednání, protože se kvalifikovanou výzvu nedařilo stěžovateli doručit. Nicméně jakmile byla doručena, je možno postup obvodního soudu, který i poté nařídil ve věci jednání, interpretovat tak, že neměl v úmyslu vydat ve věci rozsudek pro uznání. V opačném případě by totiž bylo nařízení jednání nadbytečné a neúčelné. I když by Ústavní soud akceptoval argument Nejvyššího soudu, že účinky marného uplynutí lhůty pro vyjádření na kvalifikovanou výzvu nezanikají ani uplynutím času, nelze pominout, že postup soudů je v nyní posuzovaném případě vůči stěžovateli matoucí. Obvodní soud v něm vyvolal důvodnou představu, že ve věci bude konáno jednání, na kterém se bude moci k žalobě vyjádřit, aby poté jiný soud bez jednání rozhodl, že stěžovatel vlastně nárok v žalobě uznává, protože se k věci nevyjádřil. Takový postup mohl u stěžovatele odůvodněně vyvolat pocit, že se mu před soudy nedostalo spravedlivého zacházení, respektive spravedlivého procesu.

27. Ústavní soud také zdůrazňuje, že od okamžiku, kdy obvodní soud zjistil skutečnou doručovací adresu stěžovatele a kdy si stěžovatel založil datovou schránku (tyto dva okamžiky nastaly v rozmezí čtyř dnů), nevznikl žádný problém s doručováním písemností stěžovateli. Problémy s předchozím doručováním navíc nebyly výlučně vinou stěžovatele, ale i chybným označením stěžovatele žalobkyní v žalobě. Nelze tedy dovodit, že by stěžovatel nějakým způsobem od chvíle, kdy se vůbec o probíhající řízení dozvěděl, činil obstrukce v řízení a snažil se obecným soudům ztížit procesní postup ve věci. Je také nutno vzít v potaz, že stěžovatel nebyl v řízení zcela pasivní a uplatnil, a to oprávněnou, námitku místní nepříslušnosti obvodního soudu. Z chování stěžovatele lze tedy dovodit, že s žalobou nesouhlasil a hodlal se jí bránit.

28. Z těchto okolností je zřejmé, že stěžovatel nebyl k žalobě lhostejný, nebyl obstrukčně pasivní, nechtěl nijak taktizovat a, což je podstatné, jeho jednáním nedošlo k průtahům. Ústavní soud proto uzavírá, že okresní soud nepřistoupil k vydání rozsudku pro uznání uvážlivě a restriktivně a použití fikce uznání není v posuzovaném případě přiměřené. Obecné soudy tak porušily stěžovatelovo ústavně zaručené právo na spravedlivý proces, zejména právo na kontradiktornost řízení, řádné odůvodnění rozhodnutí, možnost navrhnout důkazy, právo být slyšen před soudem, právo na veřejné

projednání věci a právo na rovnost účastníků řízení dle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny.

29. Proto Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ústavní stížnosti stěžovatele vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) stejného zákona zrušil napadená rozhodnutí okresního, krajského i Nejvyššího soudu.

30. Při novém projednání věci jsou obecné soudy povinny vzít v potaz také judikaturu Ústavního soudu týkající se náhrady škody za neoprávněné odběry energií. Podle této judikatury k použití vyhlášky č. 51/2006 Sb. pro výpočet výše škody je nutno přistupovat obezřetně, neboť v případě že vznikne významná disproporce mezi fiktivní výší škody stanovenou na základě vyhlášky a skutečnou výší škody, tak by stanovení výše škody podle vyhlášky bylo porušením práva na ochranu majetku škůdce chráněného čl. 11 Listiny. Je úkolem škůdce, aby vyvolal důvodné podezření, že výše náhrady škody vypočtená podle vyhlášky č. 51/2006 Sb. je ve významné disproporci ke skutečné škodě. Pokud se mu to podaří, je poté na poškozeném, aby předložil důkazy, že požadovaná výše škody je odpovídající a plní převážně funkci kompenzační. Náhrada škody musí plnit funkci kompenzační a preventivní a výše škody nemůže být sankcí za neoprávněný odběr [viz nálezy sp. zn. I. ÚS 668/15 ze dne 11. 8. 2015; usnesení sp. zn. Pl. ÚS 29/13 ze dne 1. 4. 2014, bod 50].

31. Podle Ústavního soudu stěžovatel v tomto případě důvodné podezření o extrémní disproporci mezi skutečnou výší škody a fiktivní výší vypočtenou podle vyhlášky č. 51/2006 Sb. vyvolal. Žalobkyně na náhradu škody požadovala 197 090 Kč. Podle pravomocného rozhodnutí okresního soudu v trestním řízení však výše škody způsobená žalobkyní byla nižší než 5 000 Kč. V citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 668/15 Ústavní soud shledal, že čl. 11 Listiny porušuje již neodůvodněná povinnost platit osminásobek až jedenáctinásobek částky za energie, která byla v daném odběrném místě placena v období mimo neoprávněný odběr (bod 48). V případě stěžovatele se jedná o zhruba čtyřicetinásobek částky, která byla jako způsobená škoda zjištěna na základě znaleckého posudku v trestním řízení. Jedná se o tak extrémní disproporci, kterou zároveň stěžovatel podložil relevantním důkazem, že prima facie zakládá porušení práva na ochranu majetku podle čl. 11 Listiny. V novém řízení bude tedy případně na žalobkyni, aby prokázala, že požadovaná výše škody jí byla stěžovatelem skutečně způsobena.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. února 2017

Kateřina Šimáčková
předsedkyně senátu